

հասցե, առէք ի ձեռն զդոյտ շարեայ եւ եղիցին ի ձեզ իրեն զարեալ աղօղուես, պատկոսեցէր ի նա զՅովսէփայ իրբեւ զինտա եւ ձգեցէք ի Յոր որպէս ի նպատակս. այլ ոչ յամենեցեց պատուիրել ձեզ, քանզի առաւել եւս գիտեալուք զպարեմ քան զին: Գաղատասեցաւ սասանայ զարաւք իւրովք, եւ էջ եկայ ի մէջ պատերազմին, որոյ նման է գալուստն իւր Յովսէփայ աշակերտի իւրոյ, որ ժողովեաց ի վերայ Տեառն մեղոյ զգուռնոց զայնոցան: Բայց զարաւթիւն Տեառն սասանաց ի նոսա եւ չզգալ յետ յետ եւ զարեմ զգեանի: Նոյն զարաւթիւն եւ զողջողջ զառաւթիւն երթալ յետ զարաւթիւն յետ իւր ի ծառայել նորա: Ամաշեաց աստուշայ եւ Յուդայ եւ կործանեցան զեքն եւ իսաշահանուէրն: Թաղկեաց Տեր մեր իրբեւ զմաշաւոր եւ պարեմաց Յոր իրբեւ զյաղկոյն: Գաւոր թիւն ձախուն մարտան ընդ աշակերտի աշխն եւ Յուդայ աշակերտն սուտ մարտան ընդ Տեառն մեղոյ ճմարիտ վարդապետին, բայց յամեն ձեռեւ յերկոսին տասին, զի նմա վայելեալ աստ թեւ նախկինք: Ամաշեաց եւ աստանայ եւ Յուդա աշակերտ իւր: Առաքինացաւ Տեր մեր եւ Յոր նահատակ իւր: Այլ զայս ամենայն զայն զգուռնեցան սասանայի ուղեւ զիր տեր Յոր եւ ոչ զար իւրամանկութիւն նորա յայտնեալ ի ճշմարտեմ, այլ ըստ սովորութեան իւրում: Դաստակեր ի գործս սովորութեան եւ սկսան ընթանալ կողմնակից ճախուն:

[Բայց պարսէ զգիտել թէ ուստի եր ազգաւ 325 Յոր: Եր այնպիսի հաշակաւոր անունս արժանի եւ զեւ: Էր սա ի ջեղէ Եսաւայ, որչաւ իսահակայ, եւ յառաջ եր անուն նորա Յորաբ: Եւ ասեալ կին

կուսական եւ տեղոյն անեղծութիւնք: — 301. A դու: — 302. A զարաւք, B զորքն: — 303. B նմանէ: — 307. B յետու: — 310. B զայց: — 314. B մարտ. ընդ աշակերտն սուտ, A «մարտ եւս», եւ զառարկ տեղ: — 319. B պիւր: — 321. A սովորութեան: — 227 — 324. այսպէս կը համառօտ վանական. «Լեւ. պատերազմ» եւ այս մեծ. որ կարգի անուն ճորտ յիմ (Ե անմեղծ) դարձ. եւ պարծեցայ առաջի Տեառն, եւ ասացի վասն Յորայ թէ ասց զին ի ձեռս իմ գտանի ապա յայտն (Ե յապտ ու) եւ ետ իշխանութիւն ինձ. արդ պիտոյ են ինձ հարց եւ խորամանկութիւն ձեր. թաղեցէք (CD թաղեցէք) եւ թաղուցէք զորդայն ձեր. հապա առաքելն զարժանեց իմ ապականիչք. խառնեցէք զմազիս ձեր յազանի միամիտ, հապա որ սորցք իմ հնարագէտք. մի ապրեցի եղիւրս զպատա: — որ. հապա հիմակք իսաւրեայք, սոցարք: զինի (Ե չիք մի) արտգոտն այնեման. զարանակալ լինիք. ժամ (Ե գաւ) միմեանց շուր ի շուն առէք (Ե անեղծ) զքալ ընթացն. թէ յաղկէ նա մեզ, իրենն զորանք մեր, եւ թէ միայն եր նա. չէին յիշ իսահակ (CD իսորանք) նորա, հայհայեալութիւն ուրայ: Եւ զգուռնութիւն աղօղաւ, իսպա. Բաբայ, զգործիս մեր յաշխակեցալ. կոտանք եւ կտնել: առ. մ երթայց ի դատ ոչ գիտեմ, զի անմայնք ար իրէ զմա, եւ միայն ասեցի զմա. յԱստուծոյ որ իմիր է տանիմ եւ ի Եսայոյ որ ի խնայք է այգանիմ, զի թաղուցանեմ զպատ մեր ի միմեանց. երկուս...): Չայս եւ այլ նման օտքն խառնեցան ընդ զարաւ իւր. էլ եկայ ի մէջ պատերազմին նման (չիք Ե իսահակաւոր) Եւսայի մանունն իւրոյ աշակերտին, որ ժողովեաց ի վերայ Տեառն (Ե ասն) իւրոյ զգուռնոց զայնոցան (Ե սոյն զգուռնութիւն). ամաշեաց սասանայ եւ Եւսայոյ: — 324—348. Հմմտ. ՀԱ. Էջ 628: — 326. B որ այն պիսի անուն արժանաւորեցաւ: A ալ արժանաւորեցաւ:

արաբացի ծնուա որդի, որում անուն եր Նոյն եւ հայր Յորաբայ որ ե Յոր Զարեհ, որդի որդւոյն Եսաւայ եւ մայր նորա Բուրաբայ, եւ եր նա երրորդ յԱրրահամ. եւ այս եւ թաղաւորք, որ թաղաւորեցին յեղձմ, իսրում եւ նա եղեւ իշխան աշխարհին: Առաւթին Բաղդակ Բեւթիւնայ որ կամեր կատարել զիսրայէլ յանապատին եւ անուն քաղաքին 325 նորա Կենթայ. յետ Բաղդակ Յորաբ որ ե Յոր, յետ նորա Ասոմ, որ եր զառաւար յերկրէն Թեմնացաւ, յետ նորա Ագաշ, որդի Բաթրիւայ որ կատարեաց զԱգաշիմ ի զայտին Մովսրաւ եւ անուն քաղաքի նորա Գեթեմ: Եւ անուն բարեկամաց Եսայ Եւ 340 լիւիա, Բաղդաւ, Մովսրաւ արջայ: Եւ գրեաց զամենայն առաքելութիւն Եսայ եւ զպատերազմն Մովսէս մարգարէ: Ոչ նախաոր անուն եւ առաքելութիւն Եսայ վասն տոհմին Եսաւայ, որպէս եւ ոչ անուն Արրահամու վասն քաղցեացոյն եւ ոչ Մեկքիսե: 345 զէկ վասն Քանանու, նոյնպէս եւ ոչ Յոր վասն եւ զովմայեցոյն, զովք յամենայն աստուածաշունչ զիր համբերութիւն Եսայ ըստ այնմ զհամբերութիւն Եսայ յուսարք եւ զպատարմն Տեառն տեսէք: Առանձին եւսաւ ի պատերազմ ընդ Եսայ եւ յաղկեցաւ, ընդ Տեառն մեղոյ եւ կործանեալ ի Տեառն կիսան եղեւ. առերեւոյց Տեառն մեղոյ եւ ամենայն որդւոց աւագանին, յորոյ փառաւորք ամենաւորք Երրորդութիւն, այժմ եւ միշտ եւ յախտանա յախտենից ամեն:

Հրտոկ. Հ. Ա. ՂԱՐԻԱՆՈՒՄ

ՏՈՒՅԱԿ ՀԱՅՏԵՐԷՆ ՁԵՌԱԳՐԱՅ ՆՈՐ-ԲԱՅԱԶԷՏԻ

Ճոճակ Չնապոյց Մ. Լիտուանոսիմ մայր եկեղեցոյն:

(Հրտոկոսի-Յիւնի)

33.

ՅԱՅՍՄԱԿՈՒՐԷ

?

Այս Եսայմաւորք երկու ասորքեր ձեռադիրներու միութենէն կազմուած եւ յաջորդ ընդունութեան մէջ գիրութեան համար ասանցմէ առաջին կը կոչենք Ա, իսկ երկրորդը Բ:

ԹՈՒՂԹԷ 533, որմէ Ա 1-51 եւ 500-533, իսկ Բ 52-499: — ՄԾԹՈՒԹԻՒՆ 37X26X13 սմ.: — ԳՐԻՒԹԻՒՆ ԵՐԿՐԻՆ, իւրաքանչիւրը՝ Ա 26X8 սմ., Բ 26X8 սմ.: — ԳԻՐ՝ ԲՈՒՐԳԻՐ. Թանաք սեւ, վնասակար. սկզբնաստորեւ ու սկզբնաստորեւ կարմիր եւ քաւագոյն. ստղ՝ Ա 28, Բ 38: — ՆՈՒԹ՝ Թուղթ: — ԿԱԶՄ՝

ուղջիկ: — 335. AB. Գեներայ: — 337. B Բարսի-գաւ: — 343. B որպէս եւ անուն: — 345. A իւր. գովմայեցոյն: — 348. A զհամբերութիւն: — 349. A առանձին: — Վերջաւորութեան մասին մեծապէս կը տարբերուի:

Հաշնպատ փայտ, արդէն ցորրուած: — ՄԱՐԿԱՆԹԻՍԵ
ԳԱՆՊԵՆԵՆ ԶԱՅ: — ՀԱՆԳԱՄԱՆԸ Ա հնր ու թափթփած,
B ցաւական նոր: — ԴԻՏԵՆԻԿ ԹՈՂԱԹ ԶԱՅ: — ԼՈՒ-
ՄԱՆԵԱՅԻՐԻՆԻԿ Ա յաշող նն, B միջակ, B պատկանոր
ընդի, իսկ Ա ունի գնդերիկ եւ նուրը Նկաներ: —
ԳՐԻԳ Թորոս՝ որ զրած ու ծաղկած է ծնողները,
իսկ Արիստակէս եւ իր աշակերտը Վարդանան սարկա-
ւա՛ գրած են B ծնողները: — ՍՏԵՐՈՂ Ա Յովնանէս
քահանայ, B Ղարա եւ կնիք Միկիդիստ: — ՏԵՂ եւ
Թուական անձնագիր:

Նոր վկաներէն կը պարունակէ ինչ որ նա-
խորդ թիւ 32, կը պակսին միայն Աւագ, Եղիշան-
նէս, Թամար եւ Խորոմ Պորոպէտի: Ըստ այսմ
նորագոյնն է Երմար վանեցի († 1418):

ԵՒՇԱՍԱԿԱՊՐՈՒԹԻՒԹԻՒՆ Էր իւրան շատ են եւ
ամէն գիւե վերջ. մեք կը գնեմք հոս նախ շատեալ ա-
մէնէն իսկապարհ եւ յետոյ Բուլք այն կտորները՝ որոնք
որեւ ինչ նոր տեղեկութիւն կը պարունակեն:

Ա. ԻՂ 8ա. Բն. նոս արդման աստուղի նր
բաւարականին՝ յովանէս քահանայի. եւ հարկ իւր
վանական քիչ: Եւ մասն իւր արդուք. եւ քանիցն
տիկմէն եւ պլոցն: եւ միջին: եւ նախաւ մե-
ծաւորաց. եւ գրագրի թիւ ծագողներ եւ ծնողաց եւ
կարգացողն եւ լուսաց ամէն: (այլ գրէ) եւ գա-
թին այլ:

ԻՂ 12բ. Զօրմէն քի յիշն յիշան: Եւ զիս-
շատար ասիկ:

ԻՂ 22ա. Զօրմանէս աւարները եւ զգաւթ
քի զապագայ՝ եւ զհարապետ քի յաղաթն յիշեցեք
աղաքմ:

ԻՂ 40ա. Բն. նոս արդման յովանի տաւա-
նորի եւ սեկթ քիչ: ամէն:

ԻՂ 50ա. Ողորման աթ՝ յիշիսն եւ տիկմէն.
եւ պարանի ամէն:

ԻՂ 50ԻԲ. Սիլիւս քի եւ զգաւթն՝ զտիկմէն
եւ զարմէն յիշեցեք ի նր աղաթն և և:

ԻՂ 52ա. ԻՂ յի արդման յիշեա քիչ. եւ
կարգացողաց եւ լուսաց: եւ զրի թիւս ամէն:

Աս յիշատակութիւնները բուն գրէն են: Չե-
ռագրին յետոյ անցեր է Մարտապոլիսին. որ ստորին
լուսանցներուն վրայ կը յիշ զինքը՝ իւրան անվարձ
գործ. ամէնէն ընդարձակն է ասոնց մէջ:

ԻՂ 41ա. Եւսի ըստացողի միառաջուսն եւ
իւր կողակցին լաթիւսաթանին (միշտ այսպէս՝ փե.
լաթիւս ան լաթն) որդոց զուգարթին աթ Էսէփին (էլ
46բ աթ յովանէսին) ամբարն զուգարթի (էլ 46բ խորայն)
նախալին եւ իւր արեան մերձաւորաց մեծի եւ փոք-
րի փառք յախտեանս ամէն:

ԻՂ 53բ աւելցուած են Տեր Եովանի կրնն ու
արգիները. “... աթ Էսէփին եւ կողակցին խաւիթային
եւ որդան փիրուսին (էլ 51բ փրկուած) եւ ասիպին
մարմարին եւ տիպիլին եւ յաղապին (էլ 51բ յակը-
բանին) եւ նախ արան մերձաւորաց մեծի եւ փոքր առ
հասարակ ամէն:

Միառաջուսին յետոյ Ա Եսայմասուրեն ան-
ցեր է իր որդի Տեր Եովանի ձեռքը. ինչպէս կը յի-
շուի օրինակ էլ 5 բ ասորին լուսանցին վրայ. “Եսի
ըստացողն աթ Էսէփին, եւ կողակցին խաւիթային:

Ա Եսայմասուրեն այլ յիշատակութիւններն են.

ԻՂ 15բ. Աճ որդարի հարախանին հորն միջոյ-
նանին որդոց յովանիսին:

ԻՂ 43բ—44ա. Ես սեկթ արեղէս դիւ տի աթ
յովանիս որ յատուի ի հարա ասրի թէ այլ թուիթ
(3 բաւ հարաւան), մարք խաւիթ յեկից ծագողին
նշողման էին ու այս արդոց որ յայս գիրք կայ իմ զինչ
հաւ կայր եւ յոս հասաւ այլ ոչ աւագ գաւի չկայ:

Բ Եսայմասուրեն ամէնէն իսկապարհ յիշատա-
կարանն է էլ 34բ. “Ողորմ աթիւն զնորմի զն ասա-
ցող. Ղարին. ամեանդին միկիթուխանին. եւ ծնողաց
հարն կի(ր)ապոսին. մեր խաւիթային. որդոցն. Գօզին
յոհաննին հարաներցն մարմանին հոռուսի թուաներոյն.
աղապին. հասանին. եւս Պարունանին (այլուր Պարուն-
անին). փառքին կիցցոյն:

Լուսացողի տեղեկութիւններ կը պարունակեն
հետեւեւեւները.

56ա. ... Թուաներոյն. աղապին. հասանին.
զատքն. փառքին. Պարունանին. եւ եղիկն գծողն:

ԻՂ 63ա. ... Ղարին որդոցն. Գօզին. յոհա-
ննին. Գօզին. հանգուցին. Աղապին. ընթից:

ԻՂ 63ա. ... Եսայմասուրեն. աղապին. կիցցին Պա-
րունանին. եւ Վարդանան գրին:

ԻՂ 75բ. ... արիստակէս գրին: հաղեւոր եւ
մարմաւոր ծնողին:

ԻՂ 107ա. Ղարին կիցցն միկիթուխանին. եւ որ-
դոցն. Գօզին. կնիքն մարանին. որդոյն Աղապին. եւս
Պարուն յոհաննին կնիքային. հոռուսի որդոյն հասա-
ննին. հանգուցին. աղապին:

ԻՂ 298ա. Որ որդարի զն գոցին եւ տիրու հոյն
մարանին. յոհանին:

ԻՂ 320բ. Որ որդարի զն հանգուցեալ Ղարեն.
որ աստուան զաւ եւ նախ ար:

ԻՂ 322ա. Ղարին. եւ ամեանին. Միկիթուխանին
եւ աւագ որդին. Եսայմանին. Գօզին. հարաներն ...:

ԻՂ 336ա. ... մանուսն Ղարին. Միկիթուխ-
անին. Գօզին. յոհաննին. եւ գծողին արիստակէսին:

ԻՂ 364բ. ... յոհաննին եւ կողակցին հոռուսին.
եւ որդոցն աղապին. հասանին եւ զստեարցն յաղաքին.
պարունան. փիրկատն (էլ 427ա եւ 440ա փարկատն):

ԻՂ 366բ. Որ որդարի զարեն ... եւ զստեարցն
խաւիթին. խաւիթ ունին. հիւրկատին. Թամարին:

ԻՂ 379բ. Ղարին ... եւ Թուաներոյն աղապին.
հասանին. զուսին:

ԻՂ 401ա. ... Եւ կամիս զիս ի մարտի զ.
կարգայ եւ զվարդանան. տաւապեալ մարգ. միկիթ
յիշան:

ԻՂ 466բ. ... Եւ զտաւապեալ. գծող. Վար-
դանանին. եւ մանուսն զհարանին իմոյ. նաղուխանին.
յիշեցեք. եւ շատ աշխատանք ունէր ի վի մեր. եւ
նախ արեան մեծի:

ԻՂ 466բ. Ղարին ամեանդին միկիթուխանին. ո(ր)-
դոցն Գօզին. եւ ո(ր)գին սորան. աղապին. եւս զկրկին.
Եսայմանն ո(ր)գին հասանին. փառքին. Պարունանն:

ԻՂ 468բ. ... մանուսն որդարի աւեք Թու-
անանին որ մեք Խաւիթի նոս անմահական Խաւիթին
արմանին արապին:

ԻՂ 478ա. ... մանուսն որդարի աւեք հոգեւոր
արդ. Միքամարին. կարգացողաց եւ ոգրի:

նին հորեղբոր գլուխոր խանային: Գուլումին: խաչա-
տուրին. կենակցին սառախաթունին: որդւոցն կիրա-
տունը գրեցորին: Եւ այն ստեփանոս որդւոցն քՅՂի:
Եւ որդւոն արեփաբաքն զարին: այն Ներսէսին մարուգին.
եղեմյին. սահակին: Եւ ինձ աղջաց ճախարհից գրէի
Աթանաս արուպ իրիցու. եւ ծնողաց իմոյ հօրս մկրտչին.
եւ մորս Շաղապէոյն: Եւ (էջ 272ա կ'աւելցուի "կե-
նակցին") Գոյափէլոյն: Եւ պատանեկի (կամ բառ էջ
272ա "որդւոն") երեմիային:

Էջ 419ա. Որոյ յաւուրս շնորհի ոգւովն քն ձծ
ստացողի գրէցս Եղեմիոյն... կենակցին մէլիքին միւս
կենակցին խաթառնեանին... Եւ աղջկանոց յամենայնին
տէր առաքելին. տէր ստեփանոսին. տէր յակոբին. Եւ
ինձ աթանաս գրէի բազմապէս իրիցու:

Էջ 445ա. Եւս առաւել ստացողի գրաց Եռ-
վանիս եւ ծնողացն պարուն Գաւիթ մզուտուն... Եւ
ինձ մեղապարտ գրէի Աթանաս բազմապէս երկցու...
եւ ձծ արեան մերձաւ որաց մերոյ: քանից գրէի եւ
ստացա՞ցս արար միաճամուռ ի մի քնէ են. Ո՛վ Դժ
հանգիսի սմա կարգաւով կամ օրինակելով. առաջէք
ձծ ոգւովն. զի եւ ձեզ լիցի ոգրմուք ի քէ յայ
մերոյ ամէն:

Էջ 511ա. Որոց աղօթիւնք ոգրովն քն ձծ ստացողի
գրաց Եղեմիոյն եւ ծնողացն հօրն Պարուն Գաւիթին
մօրն խաթառնին. կենակցին մէլիքին. միւսուն խաթառն-
ւանին. որդւոցն Գաւիթին մկրտչին եւ փրկիչ-դին:
զստեղից ծովնարին. Թաւրապէս եւ սիրամարգին: Եւ
եղբայրն Գրեգորին եւ կիրաւորին Հռափկին. եւ ք
սարժանաւորն եւ եղբորդեղանայն այն Ներսէսին. Եւ այլ
աղջականոց սոցա տէր ստեփանոսին: Եւ ինձ մեղապարտ
գրէի թծանաս իրիցու կ'ըջ եւ:

3. Տեղ տեղ լրբուս ստացող յիշուած եւ Եռ-
վանէսի եղբորդին խաչատուրը. որուն ամենէն լիա-
կատար յիշատակութիւնն է՝

Էջ 385բ. Եւ մահուանից զստացողի գրաց խա-
չատուրին. եւ ծնողացն կիրաւորին. եւ մօրն Մարիամին.
կենակցին սառախաթունին. որդւոցն կիրաւորին եւ
գրեգորին: Եւ հօրեղբորցն Էջփանէսին եւ Գրեգորին:
հօրեղբոր կանանց Հռափկին. մէլիքին. խաթառնեանին.
խանային: Գուլումին: (էջ 38բ հօս կ'աւելնայ "Թուր-
վանդին ծովնարին") Եւ ինձ աթանաս գրէի. եւ
ծնողաց իմոց մկրտչին եւ շաղիկին:

4. Վերին ստացող մը Գափանցի Միլղա Բու-
նախկին յիշատակութեանց փայ Նոր Թուզիք մը կ'ըջեն
լով՝ զանոնք ջնջած եւ իր անունը յիշատակած է. եւ
որովհետեւ Եղիշանն ալ նոյնը բաց էր Գաւիթի
համար. սակայն այն առաջ կ'աւել եւ որ յիշատակու-
թիւններն մէկ մասը երեք եռա թերթի եւ երեք
աւրերը արձանագրութիւններ կը բազմապէս, իսկ մնա-
ցեալը առաւել բացառութեան երկուս խաւ թղթէ եւ
երկուս աւրերը արձանագրութեան: Այսպէս օրինակ
էջ 20ա յիշատակութիւնը երեքգլխակ է: Մին զծու-
սարթեանը կըցոյց այս Նոր կ'ըջուած թերթի երջ հանել
դրին՝ արեւ յեւեղի մէլ. թողելով միայն ամենէն
կարճ յիշատակութիւնները: որոնք Նոր տեղեկութիւն
չգրին: պարունակներ: Բայց այսպէսով Նոր կ'ըջուած
թերթեր ջնջուեցան՝ անոնք լիարից գրութիւնը հօս
խաթաթով արձանագրելէ ետք: Գափանցի Միլղայի ամե-
նէն լիակատար յիշատակութիւնն է՝

Էջ 323ա. Գափանցի միլղին եւ իւր ծնողացն
տէր առաքելին մօրն հօսմամիսն երազիցն այն մանկոցն
մարգարայն բորն խաթառնին կենակցին սառախոյն զա-
ւակացն առաքելին մանկէին զաքարին երազն որդւոցն
ձծայտուրին ճաղալիթին եւ մարտիրոսին զստեղցն
խաթառնին. հռաւորին ոսկերիցին (պիւրը ոսկուց)
հարուն մարգարային Թուռն շալապուն եւ ինտանեացն
ձծ արեան աւու մերձաւ որաց կարեացողաց եւ լոռաց
ձծ ձեզ որդւոցն ամէն:

5. Այլ յիշատակութիւններ.

Էջ 238բ շղագիր օտար գրէի) Եւ անաժառ
աւետիս այս քանի գիտ (= գիրս) գրեցի զի քան
դիպի կարգայ ձծ քրան ասի ձծ Խոյր հօսուն ոգրմոյն:

Էջ 262ա - բ. տես թէ աթանաս երեք մեղք
բազմապէս խիւք ցնորցաւ: Բագում գիրս գրեցիր.
եւ քո փափաքը մէ թիր. յէսմ զաքիւր մեղք կացիր. զի
այն հոգիս գու զրկեցիր:

Էջ 558ա (շղագիր օտար գրէի) Եւ անաժառ
աւետիս այս քանի շաղս գրեցի զպմ մա փորձելի (=
փորձեցի):

35.

ՅԱՅՍՄԱՒՈՒՐՔ

ՌՅՁԶ = 1677:

ԹՈՒՂՊԹԸ 613: — ՄԾԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ 39×27×14 սմ.:
— ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ մարութ, երկինս. իւրաքանչիւրը
28×8 սմ.: — ԳՐԻՐ բոլորգիր. Թանաք՝ սնւ, վճրանգնե-
ր. սկզբնաստորին ու սկզբնաստորին կանաչ, քաւա-
զին, քաղ քաւազին, լիզակ. կարմրադրոյն: Տող 36: —
Նիւտի՝ հաստ եւ ողորկ թուղծ: — ԿԱԶՄՄ կաշնպատ
փայտ: — ՄԵԿԱՄԱԹԵՆՆԵՐ ՊԵԿԱՎԱՄԱԿՍ սկզբն մէկ
թըթը Ննստարական տառերով ասորերէն գրութեամբ:
— ՎԵԿԱՄԱՄԱՆԵՐ քաւակաւ Նիւտաւ, կաշմը քրքուած,
մէլին թերթերէն քանի մը հատ պակաս, քայք առ հա-
սարակ գոհացուցիչ: — ԴԱՏԱԿԱ ԹՈՒՂՊԹԸ էջ 4ա, 612բ,
613բ: — ԼՈՒՍԱՆԱԿԱՆՆԵՐ զիշաղարդեր, էջ 4բ,
մծնադիր պատկեր մը՝ միջակ արունտով: — ԳՐԻԶ
Սարգիս. որուն օգնէր եւ Մարգար Երեզ եւ իսանակ:
— ՏԵԻՐ Եղիշաննս Վարդապետ եւ Միւսաս սարկաւազ:
— ՏԵԻՐ Նախկիններ Նստապատ գիրքը: — ԹՈՒՂԱԿԱՆՆԵՐ
ՌՅԻԶ = 1677:

2եռագիրս հարուստ եւ այնպիսի Նոր վկանե-
րով՝ որոնք սովորական Եղայմաւորներու մէջ չեն
գտնուիր: Իր պարունակած Նոր վկաներն եւ կար-
գաւ՝ Գրիգոր Նալթեցի, Աւագ Սարմատացի, Սե-
րուն Հիգնայի, Եղիշ. Նալթեցի, Գաւիթի խաթ-
րեղցին, Գրիգոր Բալաբին, Եղիշ. Եպ. Տարնոյ,
Ստեփաննոս եւ Պետրոս խիզանցի, Մարգար Բա-
ղիշեցի, Միլղա Բալաբեցի, Մուրաւ Վանցի,
Թամար Միլղայի, Եղիշաբեթ, Եղիշեցի Դուռնեցի,
Թեոփորոս Սեբաստացի, Ստեփաննոս Սեբաստացի,
Ջաղարիս Ալիթամացի, խաթաթ Գանձակեցի,
Մեկեղեթեցի եւ Կարապետ Վանցի, Գուհարին
Սեբաստացի:

ՅԵԿԱՄԱՄԱԿԱՆՆԵՐԻՆԵՐ ինս շատ են, բայց
որովհետեւ Գրիգոր յիշատակարանը կորուսած է,
ուստի այդ յիշատակութեան մէջն կը գտնուի միայն
անոնք՝ որ ունին զիշատար յիշատակարանին մէջ
չգտնուած օրեկից Նոր տեղեկութիւն մը:

Եւ 62թ. Որ դարմ ստացողի գրոցս տէր յովա-
նէսին եւ մինախի եւ հոգեւոր ծնողի նոցին ան Յաւ-
կոսայ Թաւառս վարդապետին . . . (որսն համար էլ 72թ.
ալ կ'ըստի. "Զառակցելոյն լնոր երկոտասան վարդապե-
տացն նա որդւմ ստացեալն)։

Եւ 64թ. Որ որդւմ ստացողի գրոցս՝ մինա
սարկաւազին եւ ծնողացն յովանէսին եւ խանրեկոյն.
եւ եղբայրս հրապոյտին՝ մարգարին եւ ատումին. եւ
Կալապոյ Իրն Դաւիթ Ինչին (Սարգսզ գրելն մէյ մ'ալ
յիշուած եւ էլ 70աւ, որով իր օգնութիւնը այն քանի
մը էրեւոն արտագրութեան մէջ կը սահմանափակուի)։

Եւ 128թ. (ստորին լո սանջքին վրայ Նորարդի
առաւանին թերթով)։ եւս առաւել ստացողի գրոցս
Յիւրաղո գեորգին եւ ծնողացն Ըր Վահանին եւ ան-
նայտէն եւ եղբայրս հանգուցեալ խաչատուրին եւ կո-
ղակցուն շահիկին եւ որդեցն յակոբին եւ սհանին եւ
քեցեցն թամաթին նաղուրին եւ հակոբիսին եւ Թմ
արեւան առաւ մերաւս։ (Այս տեղացու Գեորգ վիթին
ստացող մէյ, որ իր յիշատակութեանը նոր թերթիկ-
ներով փակցուցեր եւ շատ անիւ, երբեմն ստորին լաւ-
սանջքինուան վրայ եւ բրանի ալ նախկին յիշատակու-
թեանց վրայ)։ Եւ 118թ. դուռածը ամենեւն ընդարձակն
է, բայց էլ 133ա որդիներուն մէջ կը յիշուի նաեւ
Վարդան)։

Եւ 137թ. Կարգալ զաներբը լաւ օճով ոտանա-
ւոր բանի ձեռնով իր երեւան դեւ-ըտուլ. եւս Նիսախին
կրեա յուլով (Այս նորարան դեւ-ըտուլ բառը կը նշա-
նակէ կարգալու մէջ կապեցին, կովկալ)։

Եւ 169թ. թէ կարգալուց եւ զու ընտիր՝ արեկ
կարգայ մի երկնիքի՝ ապա թէ գալ եւս եւ անգիր նա
'ի դասի մէջն նստիր՝ զանից բաւ եւ միայն զիր.
զի՞նչ որ դարձ եւ հասցայի 'ի լար բանից 'ի յետ կա-
ցիր՝ բարի գործացն հետեւիր)։

Եւ 161թ. որ որդւմ քն ստացողի նր գրոցս՝ ամէր
յովանէս կրեւարին եւ աշխերտացն տէր յովանէսին
մինա սարկաւազին, կ'ը լ'ա։ (Այս Տէր Յովանէսը կը
յիշուի նաեւ էլ 81թ. 114թ. եւ 216թ. վերինն այս
ձեւով. " . . տէր յովանէս արեգային, եւ անդր-նի
աւլիւրին շտի յովանէսին)։

Եւ 86թ. . . . եւ մեղսամակարգ գրի իսահակայ
կարօտ բանի Ապրահամայ. ընթերցողն եւ ձեր լու-
ղացող . . . (Այս իսահակ գրելը յիշուած եւ էլ 81թ.—
212թ ինն անգամ, որով ասոր ալ օգնութիւնը նոյն
սահմանին մէջ եւ Սարգսզ գրելը կը յիշուի էլ 79ա,
114թ—149թ եւ յետոյ սեպտալ էլ 216թ մինչեւ վերջ)։

Եւ 836թ—837թ. Ո՞վ ճշիշ ընթերցող
836թ. 837թ. 838թ. Ո՞վ ճշիշ ընթերցող
եւ գրեաւոր նախնի դասին. 'ի յանձնանը լինել
ամին կարգալ զերկունս 'ի միասին։ Մի՞ ծախար բոս
վարժարին, եւ ծանոթար լինել բանին, զի մի զպա-
տին պատուհանին կրեա յաւուր գատաստանին։

Եւ 61թ. Յիւրաղոսարան նր գրոց։ փանթ եւակի
համակալ անորիշ անբաժանելի եւ անցալ միասնական
նր երրորդութեն։ Աս հաթի. գահութի. փառաբանութի.
գիտանի որդարանին. եւ մարգարիսին. նի ճոր եւ սրջոյ
եւ հոգւոյն սրջոյ։ Որ եւս կարողութի յսպարմա եւ
Լուսնափայլ. եւ մեղսամած գրել սարգիս անուն. յանկ
հանկ աննախա կուտարանա. օճիւրակութի նման-
նին ամենանշիլ եւ գերազուրկ կուտին մարդանին. Չ՞ա
կայեալ բարեխոս առ միասին որդին իւր. եւ անն իմ
յն քն։ Ասարդուալ քանհիմն. եւ քալ նահասակայ.

եւ մարտիրոսաց. հոգարուս նր ամառ. 'ի թուակա-
նութեն հայոց, հայաբ, եւ հարեւր. քանն. եւ վնը.
'ի Հայրապոսութեն Հայոց Յն նր էջմիածն փոխանորդ
նր լուսնիլին. Յիլ կ'ընէն Զուգայիցդ, եւ 'ի
թգիւթն պարօք. Զահուրիւման. եւ զիցս ամ 'ի
յերկիր. նախալան. 'ի գեղ-քնիցն որ կ'ը Վատա-
պատ։ Ընդ հովանեւս Սրջոյ նախավային. Սրջոյ
ստիկնին եւ ըր Յովանին. եւ սրջոյ վարդապետ։ Եւ
առաւարդից սորին՝ հանգուցեալ յակոբ բարախնայ
եւ առաջնորդ յովանի վիթգին 'ի խնդրոյ բարեմիտ եւ
առաւանեւն Յովանէս կրեւարին եւ մինա սար-
կաւազն՝ զոր անեւալ զայն Թնային զանուն. հո-
գեւոր եւ զանաւակ մեծութիւն. զն զի յայտին
ցուցանէ Զմ՞ աւուր ըզման եւ զիշխանայ որդոյ
վիթից։ Սրջ արեւմտ յափ պտտորդակնայ՝ հակառակ
կացին մեղաց. եւ յարգեցին ստիկն եւ զորաց նի.
քանի որ մեծութիւն ընից ըզմանա. ոյնիլ աշխա-
տութի զմաւ տրին՝ յայլմէ յայլ անցանի. զու առս
հեռագնացալ աւգաւորութի. ոյ զի զահն անցուցանել
մարթացին. նա եւ ընդ համատարած Թմակ. Եւ քիանս
նաւարկելը որ բարկոսայտ արեւոյն. ընծացեալ 'ի հիւ-
նայտանա. անդ, նոգայտ խորացն. բացեալ կուտին.
մաւ առ. մաւ արեւոյն անց արեւոյցը. անտալուց ար-
կանելով. 'իսլ՝ արեւոցալան ստորիլին 'ի ինչ՞. իսառ-
չան. 'ի խոր խաւարին մորցն համարակին. 'ի քա-
ռածեւս դէշարաւման անգեւոյն։ 'ի խնդրոյ անկալ
զանալանց՝ լաւ համարելով զկրեւար անանայն՝ քան
թէ ունային Թնաք զվատացն Թաւանգել զանուն. եւ
այլ՝ ըստ քրեական արեւանին հայոցք Նոցայ զու-
կոյն զգիւս արեւատուարելով յաւուր բերն զանիլ
պատուական։ — Ըստ նմին օրինակի. բարեպալան եւ
պատուական յովանէս կրեւարին եւ մինա սարկաւազ
'ի միասին 'ի խնդրոյ իւրալ յայմ՝ հոգալարեալ եւ
լաւ տեսնող վարդապետ ինչ. եւ Թաղաւէտ անուշահոտ
բարառաստան. եւ ստացան զվարդարուշապ՝ եւ զն.
չաւեւ փարթեմաւութի. եւ զանաւակ մեծութիւն. զպայ-
ծառութիւն նր էկեղեցոյ, զհայոց կնան. եւ զիւր
անմահութի. զգաւաղան կարգ. եւ զերթոյ կարաց.
զմեծութիւն աղբառաց. եւ զհանգիստ առաւարդաց.
զկրեւարիւս քաղցեցին. եւ զցուցի՝ կարօտելով զը-
Թիշն հոգւոյ. եւ զիւրիւրութի մարմնոց։ Եւ ետուն
մեծաւ փափամամբ գրել զու յիշատակ իւրից. եւ ծնո-
ղացն՝ զուր յովանիսին՝ զվարդին՝ սպմանին. եւ եւր-
բացն. զըրջն աղբանն. եւ հանգուցլ յակորն. եւ
քեւրցն (առջ որ քայ) եւ զմիասինն՝ զպիտանեւն. եւ
զխամեկին (այսինքն Միւնախ հայոց Յիւրաղոսարան
խանրեկ)։ եւ եղբայրս՝ մարգարիսն ատումին. եւ հան-
գուցեալ՝ հրապոյտին՝ որ յայտ՝ ամի հանգեալ 'ի քն.
եւ միւս հանգուցեալ վարդապետ. եւ քերն վաւա-
րաւին. եւ ամենայն արեւան մերձաւորացն իւրոյ. կնե-
ւակացն եւ հանգուցելոյն՝ ամեն եւ զիւս անպարտա-
զանց (առջ որ քայ) Արդ ամ անիւ. Հարաբարեալ առ
ինքն. եւ պարեմակեալ յինքնան։ Զպատմութի
վիթիցն. եւ Զատուն արեւանակեալ Առաւելոցն.
Չ՞միւնայն. եւ Զերկոյն. Զնախահայոցն՝ որդոյ.
Զ՞իլգրեցին հոգեկրից։ Զաւարեցոյն. Զ՞յոպացն.
Զմարտարացն. եւ Զմիգրեցն. եւ զհիշատակացն.
եւ Զիւր կուտանացն։ Իս եւ Զիւր քնուրից կուտելով.
զէսպեւ եւ զանաղան ասլանաք. եւ բարի վարուց հա-
նայացան նի։ Կէսն սրբով. եւ այլն հրով եւ ըրով.

